

Περπατώντας το 1821

Τρασάνη Βασιλική
2ο Δημοτικό Σχολείο Πόρου
Vassiliki.tras@gmail.com

► ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόγραμμα «Περπατώντας το 1821», ξεκίνησε να εφαρμόζεται στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης τη σχολική χρονιά 2019-2020 με την Δ τάξη και λόγω της πανδημίας ολοκληρώθηκε διαδικτυακά. Την επόμενη σχολική χρονιά, εμπλουτίστηκε με υλικό από το αποθετήριο του ΙΕΠ για τα εργαστήρια δεξιοτήτων και συγκεκριμένα από το πρόγραμμα «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον». Έμπνευση αποτέλεσε επίσης το πρόγραμμα «Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία». Ανήκει στην θεματική Φροντίζω το περιβάλλον και στην υποθεματική Παγκόσμια και Τοπική πολιτιστική κληρονομιά και υλοποιήθηκε από την Γ τάξη. Ενδεικτικοί στόχοι του προγράμματος ήταν να γνωρίσουν τα παιδιά την τοπική ιστορία, κυρίως με βιωματικό τρόπο και διαθεματική προσέγγιση, να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα (κριτική σκέψη, συνεργασία, δημιουργικότητα, επικοινωνία) τόσο σε φυσικό, όσο και σε ψηφιακό περιβάλλον, να βελτιώσουν στοιχεία της φυσικής τους κατάστασης μέσω του περιηγητισμού. Κατά τη διάρκεια της καραντίνας η υλοποίηση πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά και ολοκληρώθηκε με συμμετοχή σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΚΠΕ Μολάων. Στη δια ζώσης διδασκαλία το εργαστήριο υλοποιούνταν δύο διδακτικές ώρες την εβδομάδα, για 7 εβδομάδες. Υπήρξε συνδυασμός δραστηριοτήτων μέσα και έξω από την τάξη και το σχολείο. Με αφορμή την τοπική πολιτιστική κληρονομιά που συνδέεται με την περίοδο της επανάστασης, σχεδιάστηκαν τέσσερις διαδρομές περιήγησης που να αποτυπώνουν τον αριθμό 1821. Τα παιδιά χωρίστηκαν σε 4 ομάδες (όσες και οι διαδρομές) και κάθε ομάδα, ανέλαβε να παρουσιάζει τους ήρωες που την ονομάτισαν. Για την αξιολόγηση του εργαστηρίου, τροποποιήθηκαν και προσαρμόστηκαν στη συγκεκριμένη τάξη και πρόγραμμα τα φύλλα αξιολόγησης από το πρόγραμμα του ΙΕΠ.

Λέξεις-κλειδιά: Εργαστήριο Δεξιοτήτων, Πολιτιστική Κληρονομιά, Επανάσταση.

► ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το πρόγραμμα ξεκίνησε να εφαρμόζεται στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης τη σχολική χρονιά 2019-2020 σαν μια ευκαιρία διαθεματικής σύνδεσης της ευέλικτης ζώνης με το γνωστικό αντικείμενο της φυσικής αγωγής. Λόγω της πανδημίας συνεχίστηκε διαδικτυακά χωρίς να εφαρμοστεί όπως αρχικά σχεδιάστηκε. Την

επόμενη σχολική χρονιά, με την εισαγωγή των εργαστηρίων δεξιοτήτων, εμπλουτίστηκε με υλικό από το αποθετήριο του ΙΕΠ και συγκεκριμένα από το πρόγραμμα «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον». Έμπνευση αποτέλεσε επίσης το πρόγραμμα «Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία» του Δήμου Αθηναίων. Το «Περπατώντας το 1821», ανήκει στην θεματική Φροντίζω το περιβάλλον και στην υποθεματική Παγκόσμια και Τοπική πολιτιστική κληρονομιά, που υλοποιείται στις Γ και Στ τάξεις. Αποτέλεσε μέρος του σχεδίου δράσης του 2ου Δημοτικού Σχολείου Πόρου με τίτλο «Ο Πόρος μέσα από τα μάτια των παιδιών», του οποίου υπήρξα συντονίστρια, με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική επανάσταση.

► ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε αρχικά τη σχολική χρονιά 2019-2020 στην Δ τάξη, αλλά «διακόπηκε» λόγω της πανδημίας. Έτσι υλοποιήθηκε από την αρχή το 2021-2022, στην Γ τάξη δημοτικού. Συμμετείχαν 18 μαθητές και μαθήτριες. Η διάρκεια των εργαστηρίων, βασιζόμενη στο χρονοδιάγραμμα του υπουργείου παιδείας, ήταν επτά (7) εβδομάδες. Η συχνότητα ήταν δύο (2) διδακτικές ώρες την εβδομάδα. Επιλέχθηκε η εποχή της υλοποίησης να είναι η άνοιξη, έτσι ώστε οι καιρικές συνθήκες να βοηθήσουν την διεξαγωγή των περιηγήσεων. Επίσης βοήθησε και το γεγονός ότι οι δύο διδακτικές ώρες ήταν συνεχόμενες.

► ΣΤΟΧΟΙ- ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Γενικότερος σκοπός υπήρξε να γνωρίσουν τα παιδιά την τοπική ιστορία, κυρίως με βιωματικό τρόπο και διαθεματική προσέγγιση.

Στόχος αποτέλεσε να μπορούν να αναγνωρίζουν διαφορετικές μορφές πολιτιστικής κληρονομιάς και να συνδέσουν στοιχεία του τόπου τους με την τοπική πολιτιστική κληρονομιά. Με αυτόν τον τρόπο καλλιεργήθηκε η ιστορική μνήμη, αλλά δόθηκε και μια αίσθηση ιστορικής συνέχειας ακόμα και στους/στις μαθητές/τριες που ενώ έχουν καταγωγή από άλλες χώρες, έχουν γεννηθεί και διαμένουν στον Πόρο. Επίσης να καλλιεργηθούν δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (κριτική σκέψη, συνεργασία, δημιουργικότητα, επικοινωνία), τόσο σε φυσικό όσο και σε ψηφιακό περιβάλλον. Άλλος στόχος ήταν να βελτιώσουν στοιχεία της φυσικής τους κατάστασης, μέσω του περιηγητισμού, καθώς τα παιδιά περπάτησαν συγκεκριμένες διαδρομές. Επιπλέον να δημιουργηθεί υλικό ανάδειξης της τοπικής ιστορίας, για εκπαιδευτική χρήση. Τέλος να γίνει κατανοητή η συμβολή των προγόνων μας στον αγώνα για την ελευθερία.

► ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το πρόγραμμα ξεκίνησε στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης το 2019 και κατά τη διάρκεια της καραντίνας συνεχίστηκε διαδικτυακά μέσω συνεργατικών εγγράφων, σε μορφή ερωτο-απαντήσεων με τη χρήση. Δυστυχώς δεν έγιναν οι δραστηριότητες του περιηγητισμού.

Την επόμενη χρονιά, στα πλαίσια των εργαστηρίων δεξιοτήτων, πραγματοποιήθηκαν συνεργατικές δραστηριότητες τόσο μέσα στην τάξη, όσο και στο

εργαστήριο της πληροφορικής. Επίσης πραγματοποιήθηκαν ομαδικές δραστηριότητες έξω από την τάξη.

Δόθηκε έμφαση τα παιδιά να δουλέψουν στην αρχή σε ζευγάρια και αργότερα σε μικρές ομάδες. Έμπνευση αποτέλεσαν το πρόγραμμα «Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον» και το πρόγραμμα «Το παιδί, η πόλη και τα μνημεία».

► ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ Ή ΑΛΛΟ ΣΧΕΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Κατά την διαδικτυακή υλοποίηση του προγράμματος δημιουργήθηκε μια παρουσίαση για ένα μικρό κάστρο, το κάστρο του Έυδεκ, στη νησίδα Μπούρτζι. Επίσης τα παιδιά δημιούργησαν μια σύγχρονη ιστορία για τη νησίδα και το κάστρο, η οποία συμπεριλήφθηκε στην παρουσίαση. Με την εργασία αυτή, το σχολείο έλαβε μέρος στη δράση του ΚΠΕ Μολάων «Ευρωπαϊκό δίκτυο Κάστρα». Τέλος δημιουργήθηκε έντυπο υλικό, οι «Ταυτότητες των ηρώων», όπου χρησιμοποιήθηκαν κατά την περιήγηση.

► ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ/ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Εργαστήριο 1ο (2 ώρες)

Δραστηριότητα 1: Έγινε μια εισαγωγή στο τι είναι πολιτιστική κληρονομιά, ποιες κατηγορίες υπάρχουν και δημιουργήθηκε ένας εννοιολογικός χάρτης. Ακολούθησε συζήτηση για το ποια στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς υπάρχουν στον τόπο μας, αναφέρθηκε το Λεμονοδάσος, ο ναός του Ποσειδώνα, η τοπική παραδοσιακή φορεσιά, καθώς και διάφορα μνημεία του τόπου.

Δραστηριότητα 2: Έγινε μια αναφορά στο 1821 και στον ρόλο που έπαιξε ο Πόρος (και η ευρύτερη περιοχή) τόσο κατά την επανάσταση, αλλά κυρίως κατά τα πρώτα χρόνια της απελευθέρωσης. Ακολούθησε συζήτηση για κάποια σημεία του Πόρου, όπου έχουν δει τα παιδιά και έχουν σχέση με το 1821 (οδούς, πλατείες, μνημεία κ.λπ.).

Εργαστήριο 2ο και 3ο (4 ώρες)

Δραστηριότητα 1: Σε συνέχεια της προηγούμενης ώρας μιλήσαμε για τους ήρωες της επανάστασης, για τους δρόμους και τις πλατείες που φέρουν το όνομά τους καθώς και για μνημεία του τόπου που συνδέονται με το 1821 και είδαμε κάποια από αυτά στο χάρτη του Πόρου.

Δραστηριότητα 2: Τα παιδιά χωρίστηκαν σε ζευγάρια και στο εργαστήριο της πληροφορικής βρήκαν πληροφορίες για όλα αυτά. Έτσι φτιάχτηκαν οι «ταυτότητες» των ηρώων.

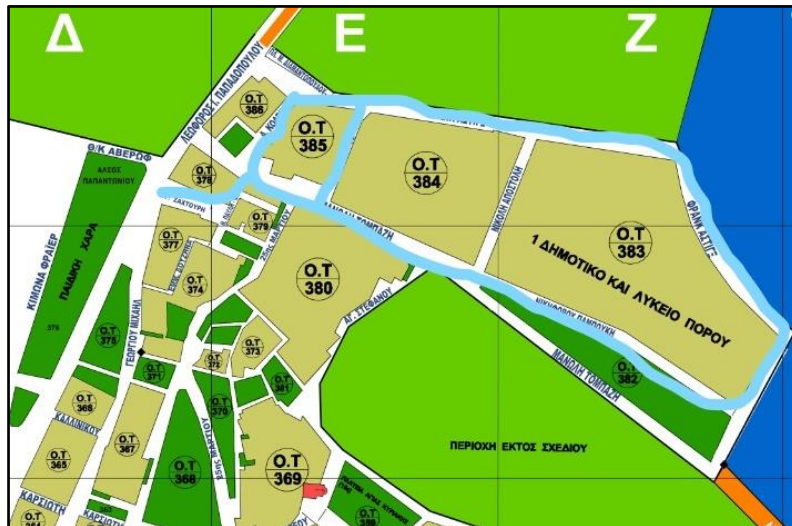
Εικόνα 1. Ταυτότητες ηρώων

Εκτυπώθηκαν και επεξεργαστήκαν από την εκπαιδευτικό για να μοιάζουν σαν να φτιάχτηκαν εκείνη την εποχή. Από την ιστοσελίδα του Δήμου Πόρου, χρησιμοποιήθηκε ο χάρτης του νησιού με την ονοματοδοσία των οδών, κλιμάκων και πλατειών.

Δραστηριότητα 3: Οι διαδρομές είχαν επιλεχθεί και καθοριστεί από την εκπαιδευτικό έτσι ώστε να συνδυάζουν δύο (2) κριτήρια: να αφορούν το 1821 αλλά και η περιήγησή τους να «αποτυπώνει» ένα αριθμό (στο μέτρο του δυνατού). Έτσι δημιουργήθηκαν τέσσερις (4) διαδρομές, μία για κάθε νούμερο του **1 8 2 1**.

Εργαστήριο 4ο-7ο (8 ώρες)

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε 4 ομάδες (όσες και οι διαδρομές). Κάθε ομάδα, ανέλαβε μια διαδρομή. Μεταξύ των μελών της ομάδας γινόταν διαμοιρασμός των χαρτών και των καρτών με τις πληροφορίες. Έτσι σε κάθε δίκωρο ξεκινούσε μια μικρή «εκδρομή». Με αφετηρία το σχολείο, ακολουθούσαμε κάθε φορά και άλλο δρόμο, στενάκια του Πόρου και κάθε φορά που βρίσκαμε το τοπόσημο, η ομάδα μας διάβαζε τις πληροφορίες.

Εικόνα 2. Το 8 του 1821

► ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Για την αξιολόγηση του εργαστηρίου, τροποποιήθηκαν και προσαρμόστηκαν στη συγκεκριμένη τάξη και πρόγραμμα τα φύλλα αξιολόγησης από το πρόγραμμα του ΙΕΠ. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με το γεγονός ότι βγαίναμε έξω από το σχολείο και η ιδέα του χάρτη έδινε έναν τόνο περιπέτειας, καθώς προσπαθούσαν να βρουν πως θα πάνε στο κάθε σημείο, βλέποντας ότι κάπου εκεί κοντά μπορεί να ήταν το σπίτι τους ή το σπίτι κάποιου φίλου τους, μαθαίνοντας πως λέγονται οι δρόμοι (η ονοματοδοσία του νησιού είναι κάτι πρόσφατο και τα παιδιά δεν είναι εξοικειωμένα ακόμη). Τέλος τους έκανε εντύπωση ότι έξω από το σχολείο μας λειτούργησε ο πρώτος ναύσταθμος της Ελλάδας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Ανακαλύπτοντας το παρελθόν, σχεδιάζοντας το μέλλον. (χ.χ.). *Εκπαιδευτικό υλικό*. Ανακτήθηκε από <https://elearning.iep.edu.gr/study/pluginfile.php/1030352>
- Βικιπαίδεια. (χ.χ.). *Εικόνες για τις ταυτότητες των ηρώων*. Ανακτήθηκε από <https://el.wikipedia.org/>
- Το Μπούρτζι, η εργασία των παιδιών. (χ.χ.). *Εκπαιδευτική δραστηριότητα*. Πόρος: 2ο Δημοτικό Σχολείο Πόρου. Ανακτήθηκε από https://drive.google.com/file/d/1DFjL-WfTMGMrQQt_oeAKwLXLu0KVHMdV/view
- Χάρτης Πόρου. (χ.χ.). *Τουριστικός οδηγός Πόρου*. Ανακτήθηκε από <https://visitporos.com/poros-map-gr.html>